

Waech ende Vleishal ende daerboven schoone kamers'²⁵). In het jaar 1612 blijkt er een waaghuis 'op de Botersloot' te staan, alwaar de pachter of een ander 'bekwaam persoon' op maandagmiddag en dinsdags - marktdagen - de waag moest bedienen voor de kopers van hennep, schijfgaren, geslagen want en dergelijke²⁶). De vezels van hennep vormden de grondstof voor touw en zeildoek en waren daarmee voor het slooprijke Rotterdam van het allergrootste belang. De oudste ordonnantie van de waag, die van 1471, vermeldde dit landbouwproduct, dat uit de streek tussen Gouda en Schoonhoven werd aangevoerd, al onder de goederen die ter waag kwamen. Massale aanvoer van deze nogal stoffige koopwaar met een laag soortelijk gewicht zal de behoefte aan een afzonderlijke weegplaats hebben doen ontstaan. Bovendien was op die manier zowel een overdekte marktplaats beschikbaar als een gelegenheid tot opslag van onverkochte hennep.

Er kwam nog een derde waag bij, een boterwaag, die in 1676 voor het eerst in een officieel document werd genoemd²⁷). Deze waag was in het boterhuis te vinden, dat als stedelijke instelling al een hele geschiedenis achter zich had. De eerste vermelding is van 1587²⁸). Voor haar boterhandel had Rotterdam zodoende als één van de weinige steden in Nederland de beschikking over een overdekte marktplaats. Daar werd boter tegen de hitte van de zomerzon beschermd en konden 'huislieden' en boterkopers handel drijven zonder door slecht weer te worden gehinderd. Bij de stichting zal het ongetwijfeld de bedoeling zijn geweest de boterhandel te bevorderen en de concurrentiepositie ten opzichte van met name Delft te versterken²⁹). Dit boterhuis, alias boterhal, alias boterwaag stelde de handel bovendien in de gelegenheid onverkochte boter een week of langer in de kelders op te slaan³⁰).

De dynamiek en rusteloosheid van het zeventiende-eeuwse Rotterdam is terug te vinden in het vestigingsbeleid ten aanzien van marktterreinen, hallen en wagen. Het leek soms wel stuivertjewisselen tussen gebouwen met boterhuis, vleeshal en hennepwaag als deelnemers. Vleeshal eruit, hennepwaag erin; boterhuis en hennepwaag eruit, vleeshal erin; boterhuis eruit, hennepwaag erin. Zo ging dat maar door tot omstreeks 1662. De in het geding zijnde plaatsen lagen dicht bijeen: stadhuis, een gebouw aan de Hui(den)brug en één daar tegenover aan de Nieuwemarkt³¹). Het plein van de Nieuwemarkt is tussen 1645 en 1649 aangelegd op het terrein van het voormalig Sint Agnietenklooster en sloot aan op het marktterrein van de Huibrug, het overkluisde gedeelte van de